

Universalus dizainas Lietuvoje: lyderio paieškos

Kodėl reikia UD lyderio?

Lietuvoje apytiksliai yra

- 12 UD įrankių iš 10 institucijų;
- 12 konsultacijas teikiančių institucijų;
- 3 mobiliosios aplikacijos iš 3 institucijų;
- 18 metodinių medžiagų iš 13 institucijų;
- 9 mokymus organizuojančios institucijos.

IŠ VISO
54 PRIEMONĖS
IŠ 28
INSTITUCIJŲ

Dažnai šios priemonės atsiranda iš pavienių ir trumpalaikių iniciatyvų, kurios neužtikrina sistemingo UD principų veikimo

Ką laikome UD lyderiu?

Neįgaliųjų reikalų departamentas (NRD):

- konsultuoja pritaikymo ir prieinamumo klausimais;
- stebi, koordinuoja ir atstovauja ŽN teisių apsaugos klausimais;
- rengia mokymus prieinamumo srityje;
- teikia siūlymus/rekomendacijas įstaigoms;
- teikia siūlymus teisės aktams;
- atlieka tyrimus ir analizuoja duomenis;
- kartu su kitais socialiniais partneriais, prisideda prie negalios reformos įgyvendinimo;
- bendradarbiauja su ministerijomis, savivaldybėmis ir NVO;
- finansuoja ir vykdo įvairius projektus;
- prisideda prie LR Vyriausybės plėtros programų įgyvendinimo;
- užsiima visuomenės švietimu ir sąmoningumo didinimu.

Kas keičiasi nuo 2024 metų įgyvendinus negalios reformą?

Neįgaliųjų reikalų departamentas

+

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba

Asmens su negalia teisių agentūra (ANTA)

Techninės pagalbos neįgaliesiems centras

Lietuvių gestų kalbos vertimo centras

Valakampių reabilitacijos centras

Konsultacijų centras?*

*NRD įkurtas 2023 m., tačiau veikla neregamentuojama

Kokie galimi lyderystės variantai?

Koordinavimas

Valdymas

PLANAS S 2023-2024 ANTA UD konsultacijų centras

Centro veikla orientuota į konsultavimą.
Pagrindinės funkcijos:

- Konsultuoja fizinės, informacinės aplinkos bei prekių ir paslaugų prieinamumo klausimais;
- Kuria ir palaiko tarpinstitucinį UD temos atstovų tinklą;
- Renka ir sistemina informaciją apie esamas UD priemones.

Pavyzdys: Jungtinės Karalystės Prieinamos aplinkos centras

PLANAS M 2023-2025 ANTA UD kompetencijų centras

Centro veikla orientuota į UD kontrolę ir priežiūrą. Pagrindinės funkcijos:

- Konsultuoja UD klausimais;
- Atlieka prieinamumo vertinimą;
- Ruošia UD ekspertus ir kelia jų kompetencijas;
- Plečia tarpinstitucinį UD tinklą;
- Palaiko UD duomenų bazę;
- Atlieka tyrimus ir analizes.

Pavyzdys: Airijos UD kompetencijų centras

PLANAS L 2025-2030 Tarpinstitucinis UD tinklas

Tinklas sudarytas iš viešojo, privataus sektorių, NVO ir AN atstovų. Pagrindinės funkcijos:

- Tinklo nariai rengia nacionalinę UD strategiją;
- Vykdo strategijos įgyvendinimo stebėseną ir priežiūrą;
- Sukuria grįžtamojo ryšio mechanizmą ir užtikrina jo veikimą;
- Atstovauja UD strategijos koordinavimą pagal veiklos sritis savo institucijose.

Pavyzdys: Kanados prieinamumo strategija

Pateikti planai yra susiję ir gali būti įgyvendinami palaipsniui t.y. įgyvendinus planą S, toliau galimas plano M, o vėliau plano L įgyvendinimas. Pagrindinis klausimas – kur norima sustoti?

Kokia nauda ANTAi tapti UD lydere?

S rodikliai:

- X kartų padidėjęs UD Konsultacijų centro užklausų skaičius;
- Sukurtas tarpinstitucinio bendradarbiavimo algoritmas;
- Veiksmingesnis esamų UD priemonių panaudojimas.

M rodikliai:

- X kartų padidėjęs aplinkos, informacijos, prekių ir paslaugų prieinamumas;
- X paruoštų kompetentingų UD ekspertų;
- 80% suinteresuotų institucijų įsitraukia į UD tinklo veiklą;
- Surenkama daugiau kokybiškų duomenų.

L rodikliai:

- Parengta ir įgyvendinama nacionalinė UD strategija;
- Tolygus prieinamumo didėjimas Lietuvoje;
- Tiksliniai tinklo narių susitikimai kas ketvirtį;
- Užtikrintas efektyvus UD sistemos veikimas.